

NIEWAŻNY (45) ai

nieważny (38), **nieważen** (7).

W pisowni rozłącznej (26), w łącznej (19).

e jasne, a pochylone.

sg m N nieważny (6). ◇ f N nieważna (4), nieważn(a) (1). ◇ G nieważnej (4); -ěj (3), -(e)j (1). ◇ n N (praed) nieważné (6), nieważno (6); -e CzechRozm, OrzJan (2); -o SarnUzn, SkarJedn, KochWr, PaprUp, KmitaSpit; -e :-o SarnStat (3:1); ~ -é (5), -(e) (1). ◇ pl N subst nieważné (13); -é (3), -(e) (10). ◇ G nieważnych(2). ◇ A subst nieważné (2); -é (1), -(e) (1). ◇ I f nieważnymi (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. Niemający znaczenia, bez wartości, błahy; vilis Mącz (18) : Vilis, Podły/ profly/ pośledni/ nieważny. Mącz 496b, 171d; obaczyć możełz/ iż ten pierwly wywod twoy/ ieft bårzo nieważny: to ieft/ żeby dla tego Chriftus krolować niemiał/ iż to mocy iákicy znáčney [...] nie pokázue CzechRozm 185, 13, 144v; Bodayże bych był ráczéy kolebkę kołyfał/ Y z drugiemii nieważné mamkom pieśni piłał KochTr 4; Wiára oprócz kościoła nie ważna. WujNT 253 marg; SzarzRyt D2v.

nieważny u kogo (4): że moje poślugi V téy paniéy nie ważné KochFr 64; PaprUp F3v, Iv; KmitaSpit C4.

nieważny przed kim, przed czym (2): Pan Bog nie pátrzy na vczynki/ niedba o nie/ nie ważne łą przed oblicznością iego/ zgoła mu się niepodobaią ReszList 154; WujNT Aaaaaa2v.

W przeciwstawieniu: »ważen... nieważen« (1): Iákokolwiek/ rzecz pewna/ że to tám było nápiáno/ ważnoli to ma być/ álbo nieważno/ nieśmiém się na żadną ftrónę fklónić KochWr 40.

W charakterystycznych połączeniach: ciężkość nieważna(-y), pieśń, posługa, rzecz (2), uczynek, upominek, wymowka, wywod (3).

Szeregi: »maluczki i nieważny« (1): ábyście obaczyli iáko dáleko rzeczy z miary fwey wyftąpiły/ od takich przodkow poczawły/ ktore się ná pierwlym wierzeniu máluczkimi y nie ważnymi zdály ReszPrz 75.

»niepożyteczny a nieważny« (1): Apinae [...] Niepożyteczne á nie ważne rzeczy. Mącz 12b.

a. W funkcji rzeczownika »nieważna« (1) : Odpowiedział Krol ale się [papież] dotego niezna, A Sobocki zatym. O nieważna to wtym domu Apostolskim ano tez Piotr w zywe oczy przysięgał ze Pana nieznał ActReg 143.

2. Niemający obowiązującej mocy, pozbawiony skutków prawnych, nieprawny; irritus JanStat, Cn; nullius momenti JanStat; procitus Cn (22) : Drugie [pieczęci] nie ważne/ kthore żadney rzeczy wieczney potwierdzać niemogą/ iáko łą pieczęci ośobliwych Perfon. GroicPorz y3v; gdyby kto był okrczon w Turcech ábo v Zydow/ choćby thy słowá nád nim mowiono/ tedyby to nieważno było/ y musiałby się taki krzćić z nowu. SarnUzn H5v; BiałKat 251; Iáko bes Krolá/ Książęćia/ ofiary (bes ktorey nie ważny ieft Izábát) CzechRozm 72; ná Conciliach nic nie ważno/ ná co Rzymłki Biłkup nie zezwolił. SkarJedn D4; OrzJan 101, 122; LatHar 130; nieślufzná przysięgá nikogo nie obwięzue. (marg) Przysięgá nieważna. (-) WujNT 60, 533 marg, 493 marg, Bbbbbbb 3, Cccccc2v; tedy piérwlygo zapifu summá y przezyłki máią bydź ważnieyłzé [...] wyiawłyzy gdyby [...] de iure práwo iego náłázło się bydź nieważné. SarnStat 689 [idem] 760, 910 marg.

nieważny komu przed kim (1): A ták ťpořob ten wtory wřprawiedliwienia/ iáko człowiekowi przed Bogiem nie ważny/ puściwřzy imo ťie/ okazał ieřli mařz ktory inřzy. *CzechRozm* 217v.

nieważny ku czemu (1): Ale iř ono błogořławieńřtwo Aniełřkie nie ważne ku řywotney řprawiedliwořci byřo/ przeto ťie ná obiecáne nařienie Abrahámowe řpufzczáli/ y onego oczekawali *CzechRozm* 45v.

nieważny w czym (1): A ty zász názwáne od nich Apokryřá: dla tego iř ie mamy mieć zá piřmá pořpolite y nie ważne w kořciele *BibRadz* I 481.

W charakterystycznych pořczeniach: chrzest nieważny(-a, -e), list, pieczęć, pismo, prawo (2), przymierze (2), przysięga (2), spowiedź, szabat.

Szeregi: »nieważno i nadaremno« (1): ieřliby kto náđ Artykuły cztery/ áłbo w inny czas/ áłbo ná micyřcích niezwyřłych řądził: to wřřřřtko nie ważne y ná dáremno [*irritum et inane*; dáremno y nikczemné *JanStat* 431] byđž chcemy y řkázniemy. *SarnStat* 528.

»nikczemny, (i) nieważny« (2): Abowieř tákowé liřty ku tákieřu dowodowi/ áby kto z poddánych nářzych miał byđž w máieřnořciách ruřzan/ řkázuiemy byđž nikczemné y nieważné [*nullius roboris et momenti esse JanStat* 288]. *SarnStat* 329; tedy tákowé w Lenno dánieř/ chcemy y řkázuiemy byđž nikczemné/ nieważné/ y nigdy nie ma mieć řadnéy mocy [*cassam et irritam nec ullum unquam posse obtinere robur JanStat* 88] *SarnStat* 979.

3. Nieposiadający odpowiedniej wagi; niewłařciwej próby; infectus Cn (5) : IZ wiele ťie wniořło do Korony nie ważnéy monety cudzořiemřkiey/ z wielką řzkodą R. P. wřřwiamy: áby przereczona myńcá drobna nieważna/ iáko řłářka/ Bráńdeburřka/ řářka/ y inřzá wřřeláka [...] więcéy do Korony wnořzoná nie byřá *SarnStat* 410, 410 [2 r.].

W charakterystycznych pořczeniach: moneta (3) nieważna(-y), myńca, taler.

Szereg: »zły a nieważny« (1): A co ťie tycze Talerów zřych á nieważnych/ ktorych ťie tu témi czářy do Korony wiele wniořło [...] pořřanawiamy *SarnStat* 410.

Synonimy: 1. błahy, lekki, maluczki, mały, podły; 2. daremny, nikczemny; 3. zły.

Cf **WAŻNY**